

Geschiktheid van Staatsbosbeheer-terreinen voor groene buitenschoolse opvang

Locatieanalyse

Fransje Langers
Florence van den Bosch

Alterra, Wageningen, 2010

Deze notitie maakt deel uit van het BO-onderzoek Groene BSO, waarbinnen ook een tweede notitie is uitgebracht:

Bosch, F.J.P. van den, J.L.M. Donders, L.B.M. Heutinck & F. Langers, 2010. *Stroomschema groene BSO; Overwegingen bij het beoordelen van de geschiktheid van een natuurgebied voor vestiging van groene buitenschoolse opvang*. Wageningen, Alterra.

© 2010 Alterra

Postbus 47; 6700 AA Wageningen; Nederland

Tel.: (0317) 480700; fax: (0317) 419000; e-mail: info.alterra@wur.nl

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Alterra.

Alterra aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen.

In opdracht van het ministerie van LNV (Staatsbosbeheer & SKON), in het kader van BO-02-001-Koepel (Ecologische Hoofdstructuur)

Projectcode 5237589-01

Inhoud

1	Achtergrond en aanleiding	5
2	Doel en werkwijze	7
	2.1 Doel	7
	2.2 Werkwijze	7
3	Resultaten	14
	3.1 Het algemene beeld	14
	3.2 De etalagegebieden van Staatsbosbeheer	16
	3.3 De concentratiesteden van kinderopvangorganisatie SKON	19
4	Conclusie	23
	Literatuur	25

1 Achtergrond en aanleiding

De formele kinderopvang (dagopvang aan kinderen van 0 tot 4 jaar en buitenschoolse opvang aan kinderen in de basisschoolleeftijd) is de afgelopen vijftien jaar snel in omvang gegroeid. De vraag naar buitenschoolse opvang (BSO) heeft recentelijk een impuls gekregen: sinds twee jaar hebben basisscholen een wettelijke taak in het verzorgen van de mogelijkheid van BSO voor hun leerlingen, als ouders hierom vragen. Binnen de kinderopvangbranche is er steeds meer aandacht voor kinderopvang in het groen, oftewel het integreren van natuur in de infrastructuur van kinderopvangcentra. Het Alterra-onderzoek Opgroeien in het groen onderscheidt vijf typen initiatieven op dit gebied (Langers, et al., 2008). Staatsbosbeheer volgt de ontwikkeling hiervan met interesse, zeker nu zij in haar Ondernemingsplan 2008-2012 de doelgroep Jeugd tot prioritaire doelgroep heeft benoemd en in de recent verschenen Ambitie Jeugd en Natuur (Staatsbosbeheer, 2009), concrete plannen heeft uiteengezet voor extra inzet op jeugd.

De ambitie van Staatsbosbeheer is om een groot deel van haar plannen voor de jeugd te realiseren in achttien groene gebieden in dichtbevolkte delen van ons land, de zogenaamde Recreatie-om-de-stad (Rods)-gebieden. Recreatie om de stad is een jong, maar veelbelovend initiatief: de ambitie voor de achttien gebieden ligt hoog: de omvang moet uitbreiden van 2.500 naar 5.000 hectare, de gebieden moeten straks vrij toegankelijk zijn, goed bereikbaar én intensief en op uiteenlopende manieren te gebruiken zijn voor verschillende doelgroepen. Drie van de achttien Rods-gebieden fungeren de komende jaren als etalagegebied. Dat zijn het Diemberbos bij Amsterdam-Zuidoost, het Gagelbos aan de noordrand van Utrecht en de aangesloten gebieden de Balij en het Bieslandse Bos tussen Zoetermeer, Nootdorp, Pijnacker en Delft. Staatsbosbeheer is met name geïnteresseerd in de kansen voor groene BSO in de etalagegebieden.

Om de mogelijkheden van groene BSO te verkennen heeft Staatsbosbeheer contact gelegd met SKON. SKON is één van de drie landelijke ketens van kinderopvanginstellingen in Nederland, met circa 100 BSO-locaties verspreid over alle provincies en een concentratie rond Amsterdam, Utrecht en Amersfoort. SKON is voorloper wat betreft thematische BSO's: het was in 2002 de eerste KO-instelling die een sport-BSO opzette. SKON wil haar BSO's voor de toekomst profileren aan de hand van drie thema's: sport & bewegen, natuur & techniek en kunst & cultuur. Het streven is dat iedere BSO een accent legt op één van deze drie thema's. Een mogelijke uitingsvorm van het thema natuur & techniek is de groene BSO; het is denkbaar dat hiertoe nieuwe (passende) locaties gezocht moeten worden. Samen met SBB wil SKON voorts de mogelijkheden van BSO-zomerkampen op de terreinen van SBB bekijken. SKON heeft wat betreft nieuwe locaties een voorkeur voor uitbreiding in haar concentratiesteden.

Staatsbosbeheer wil laten verkennen of er kansen zijn voor groene BSO in haar gebieden in het algemeen en in het bijzonder in haar zogenaamde etalagegebieden. Uit de verkenning moet waar mogelijk een concrete locatie naar voren komen, geredeneerd vanuit de mogelijke samenwerking met SKON. Dit document beschrijft de opzet en bevindingen van de locatieanalyse, die met behulp van GIS is uitgevoerd.

2 Doel en werkwijze

2.1 Doel

Doel van de analyse is:

een eerste beeld te geven van de geschiktheid van terreinen van Staatsbosbeheer voor de locatie van een groene buitenschoolse opvang (BSO) op basis van de herkomst van de vraag, met oog voor enerzijds de etalagegebieden van SBB en anderzijds voor de concentratiesteden van kinderopvangorganisatie SKON.

Daarbij geldt de volgende afbakening:

- de studie beperkt zich tot een specifieke vorm van formele kinderopvang, te weten buitenschoolse opvang. Buitenschoolse opvang (BSO) is de opvang van kinderen in de leeftijd van de basisschool voor en/of na schooltijd, tijdens studietoelagen en adv-dagen van leerkrachten en in de vakanties. Dagopvang aan kinderen van 0-4 jaar en gastouderopvang vallen buiten de kaders van dit onderzoek.
- de geschiktheid van een locatie is afhankelijk van vele factoren. Naast de herkomst van de vraag, is ook het bestaande aanbod aan BSO's in de omgeving relevant. En daarnaast zijn ook eigenschappen van de locatie zelf van belang: Heeft het terrein een voldoende groot oppervlak om kinderen vrij te laten spelen? Voldoet de buitenruimte aan de wettelijke veiligheidseisen? Kan het terrein afgeboord worden? Is er een gebouw aanwezig, dat gebruikt kan worden als BSO-onderkomen? Voldoet het bestemmingsplan? Voor deze verkennende analyse zijn deze factoren niet meegenomen.

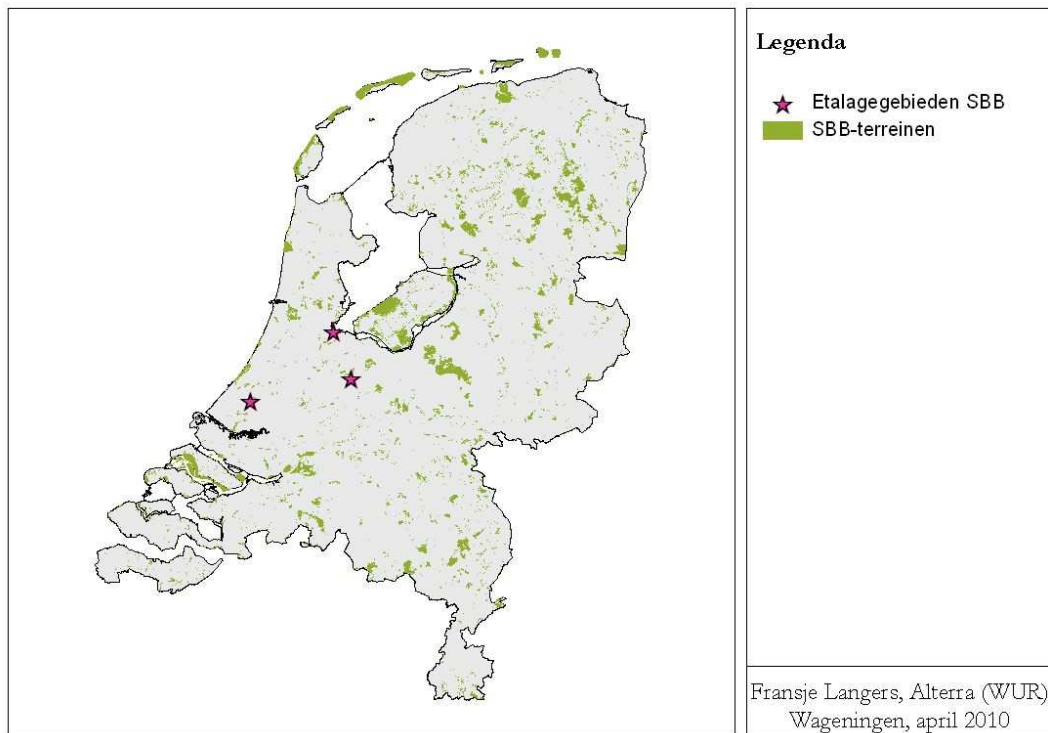
2.2 Werkwijze

De geschiktheid van een locatie voor groene BSO is afhankelijk van vele factoren. Voor deze verkennende analyse beperken we ons tot twee factoren:

- de ligging van terreinen van Staatsbosbeheer
- de herkomst en in het verlengde daarvan: de omvang van de vraag.

Ligging van SBB-terreinen

Staatsbosbeheer beheert circa 250.000 hectare aan natuur, verspreid over heel Nederland, zie figuur 1. In de figuur is de locatie van de drie etalagegebieden met een ster weergegeven.

Figuur 1: Ligging terreinen Staatsbosbeheer

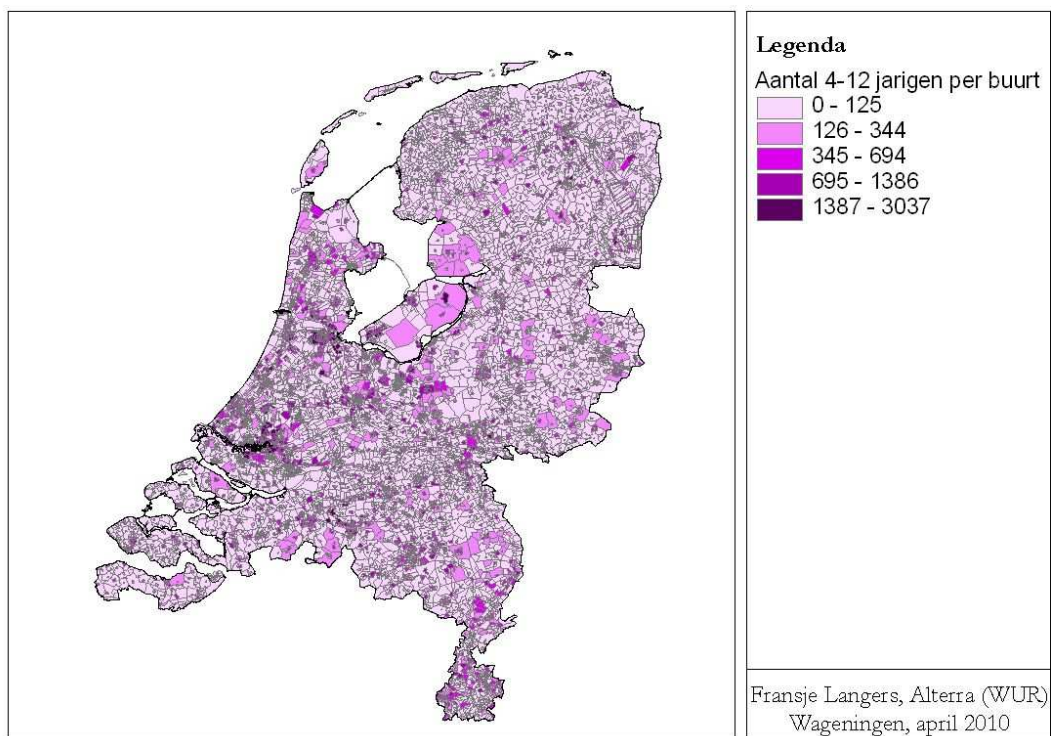
Omvang van de vraag

De omvang van de vraag is benaderd via de sociaal-demografische samenstelling van buurten in Nederland. Hiertoe zijn gegevens uit het CBS wijk- en buurtregister gebruikt (CBS, 2006). In overleg met SKON is bepaald welke buurtkenmerken relevant zijn voor het schatten van de omvang van de vraag, en welke rekenregels daarbij gehanteerd moeten worden. Waar mogelijk is voor de rekenregels aangesloten bij de aannames die SKON hanteert in haar marktanalyse voor het bepalen van de geschiktheid van potentiële locaties. Voor het bepalen van de omvang van de vraag zijn landsdekkend per buurt de volgende variabelen meegenomen:

- het aantal inwoners in de leeftijd van 4-12 jaar
- het percentage niet-westerse allochtonen
- de stedelijkheid van de gemeente waartoe de buurt behoort.

Onderstaand wordt de keuze voor deze variabelen onderbouwd, en toegelicht hoe de gegevens per buurt zijn bepaald.

Voor de kinderopvangorganisatie is het belangrijk dat een locatie rendabel is. Dat betekent dat er op korte afstand tot de locatie van de BSO voldoende kinderen moeten wonen: de aanwezigheid van kinderrijke buurten of buurten met veel jonge gezinnen zijn een pré. Landsdekkend is voor iedere buurt het aantal inwoners in de leeftijd van 0-14 jaar bekend (Bron: CBS). Het aantal kinderen in de basisschoolleeftijd is berekend via een omrekenleutel van 5/8e deel van de 0-14-jarigen. Deze omrekenleutel hanteert SKON ook voor haar marktanalyse. Figuur 2 geeft de verdeling van buurten naar aantallen kinderen in de basisschoolleeftijd weer.

Figuur 2: Spreiding buurten naar aantal kinderen in de basisschoolleeftijd

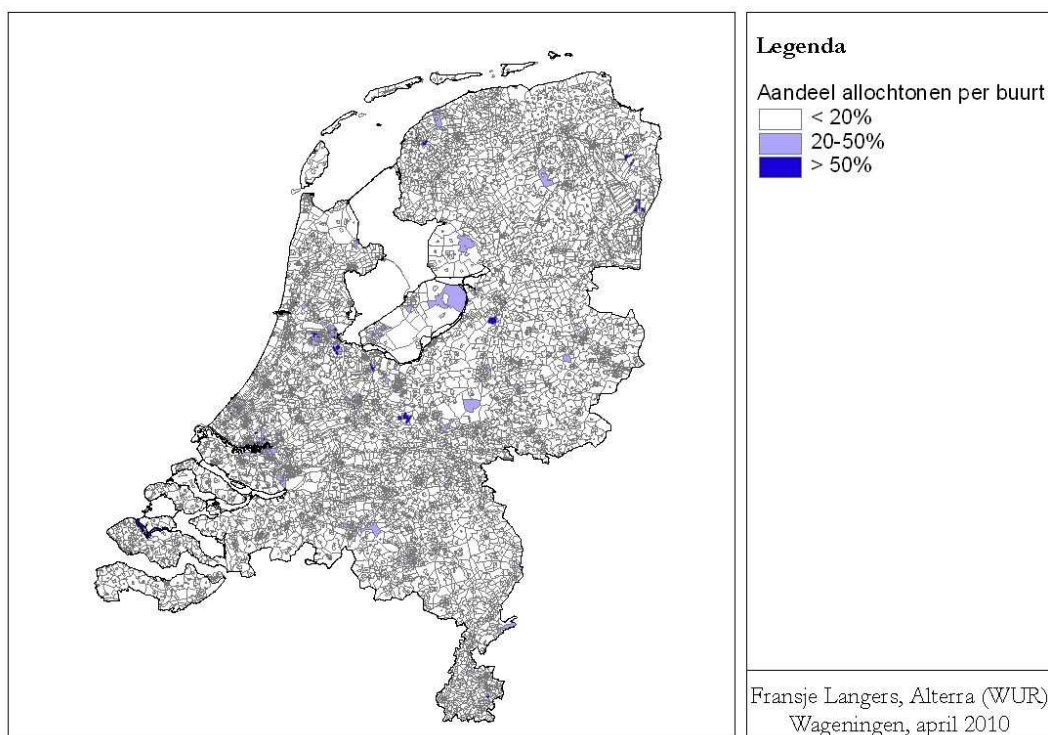
Een tweede indicator voor de omvang van de vraag betreft het percentage niet-westerse allochtonen in de buurt. SKON heeft de ervaring dat de vraag naar BSO samenhangt met de sociaal-economische status (SES) van het gezin. Dat SES relevant is in relatie tot kinderopvang blijkt ook uit landelijke cijfers: het opleidingsniveau van de moeder blijkt doorslaggevend. Huishoudens met een hoogopgeleide moeder maken bijna twee keer zoveel gebruik van kinderopvang als huishoudens met een laagopgeleide moeder. Waar huishoudens met laagopgeleide moeders een voorkeur hebben voor onbetaalde opvang door familie, kozen in 2007 huishoudens met hoogopgeleide moeders het meest voor formele opvang als voornaamste vorm van opvang (CBS, 2009). De praktijk van SKON wijst uit dat de vraag naar BSO vooral laag is in zogenaamde zwarte wijken. Als zwarte wijk of concentratiewijk worden wijken getypeerd, waarvoor geldt dat meer dan de helft van de bevolking van niet-westerse afkomst is (SCP, 2009). Hiermee samenhangend zijn voor deze studie de volgende rekenregels gehanteerd:

- in zwarte buurten is de vraag naar BSO nihil (wegingsfactor 0)
- in buurten met 20-50% niet-westerse allochtonen is de vraag naar BSO de helft kleiner dan in witte buurten (wegingsfactor 0,5).

Tabel 1: Verdeling buurten naar aandeel niet-westerse allochtonen

Aandeel niet westerse-allochtonen	Aantal buurten in Nederland (aantal inwoners)	Wegingsfactor
<20	10.979 (13.976.000)	1
20-50	575 (1.952.000)	0,5
>50	89 (521.000)	0

Tabel 1 maakt duidelijk dat 89 buurten als zwart worden getypeerd, en om die reden worden genegeerd voor het bepalen van de omvang van de vraag naar BSO. De meeste buurten met een relatief hoog aantal niet-westerse allochtonen liggen geconcentreerd in grootstedelijk gebied, met name in Amsterdam, Rotterdam en Den Haag (figuur 3).

Figuur 3: Spreiding buurten naar aandeel niet-westerse allochtonen

De marktanalyse van SKON maakt onderscheid naar stedelijkheid van de gemeente¹. In verstedelijkte gemeenten is de vraag naar BSO groter dan in landelijke gemeenten. Analooq aan de SKON-marktanalyse worden de volgende normen gehanteerd voor de vraag naar BSO:

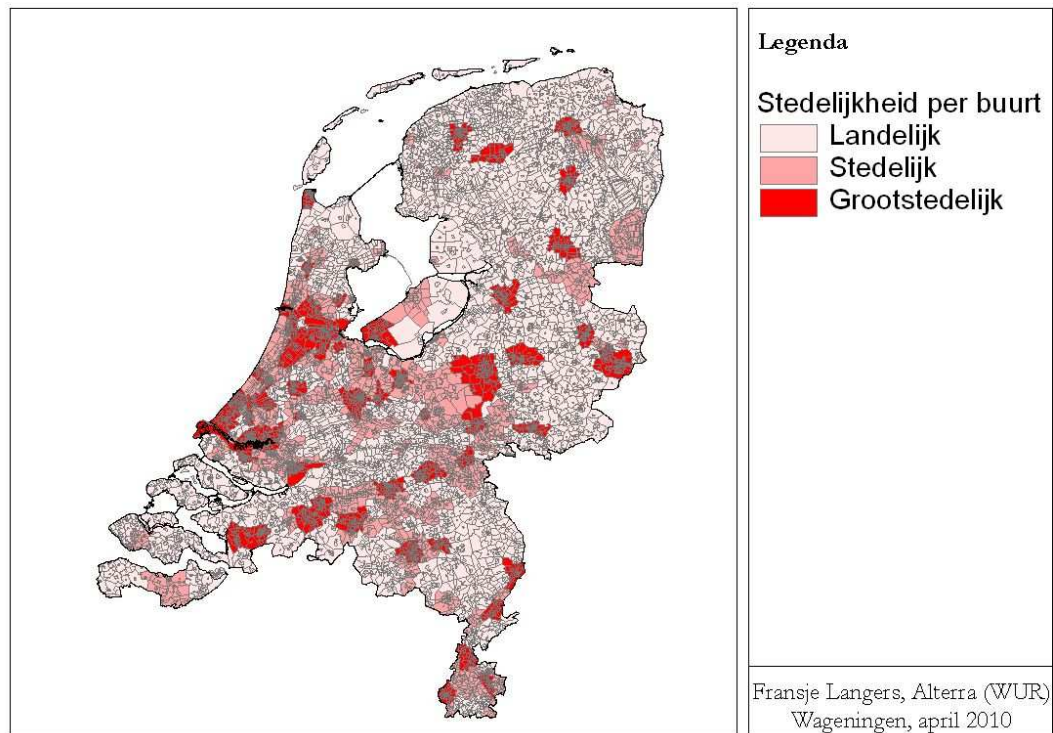
- buurten in landelijke gemeenten: 16% van de kinderen
- buurten in stedelijke gemeenten: 21% van de kinderen

¹ Criteria voor de bepaling van de stedelijkheid zijn (a) de minimale omvang van de gemeente van 100.000 inwoners en (b) de minimale bevolkingsdichtheid van 400 inwoners/km². Voldoet een gemeente aan beide normen dan betreft het een grootstedelijke gemeente, voldoet een gemeente aan één norm, dan betreft het een stedelijke gemeente. Is geen van de criteria van toepassing, dan wordt de gemeente gekenmerkt als een landelijke gemeente.

- buurten in grootstedelijke gemeenten: 26% van de kinderen.

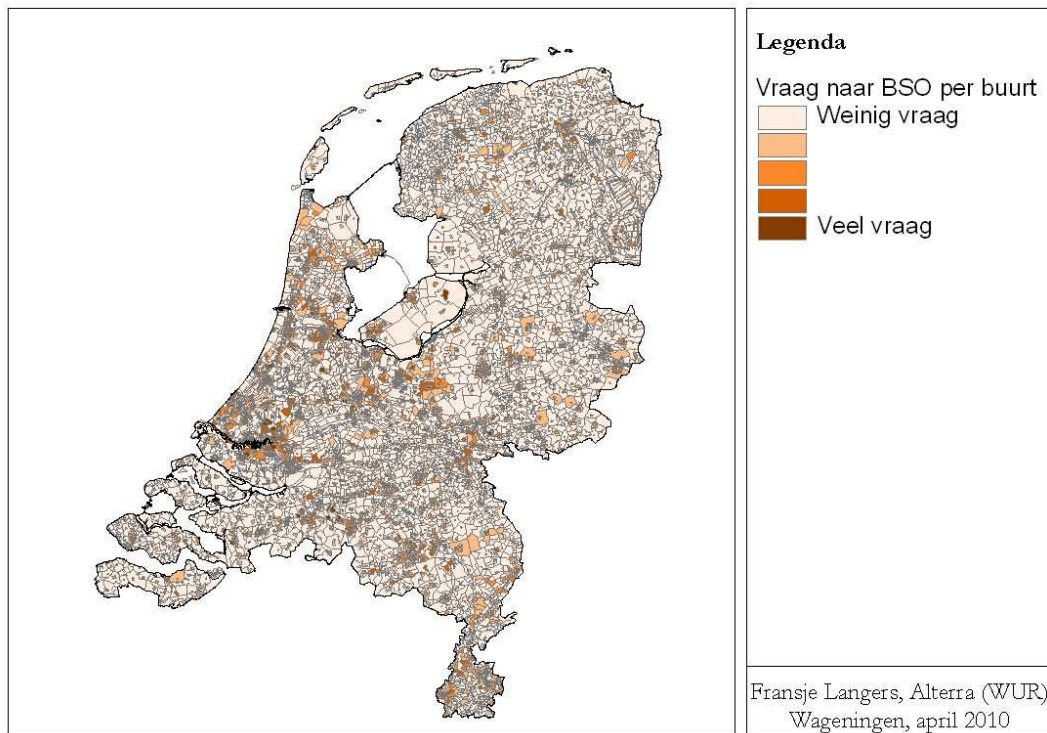
Tabel 2: Verdeling buurten naar stedelijkheid gemeente

Stedelijkheid gemeente	Aantal buurten in Nederland (aantal inwoners)	Norm voor vraag naar BSO
Landelijk	4884 (4.273.110)	16%
Stedelijk	3064 (4.514.420)	21%
Grootstedelijk	3698 (7.661.480)	26%

Figuur 4: Spreiding buurten naar stedelijkheid gemeente

Op basis van het aantal kinderen in de leeftijd van 4 tot 12 jaar, het percentage niet-westerse allochtonen en de stedelijkheid van de gemeente is per buurt een indicatie berekend van de omvang van de vraag naar BSO (zie figuur 5).

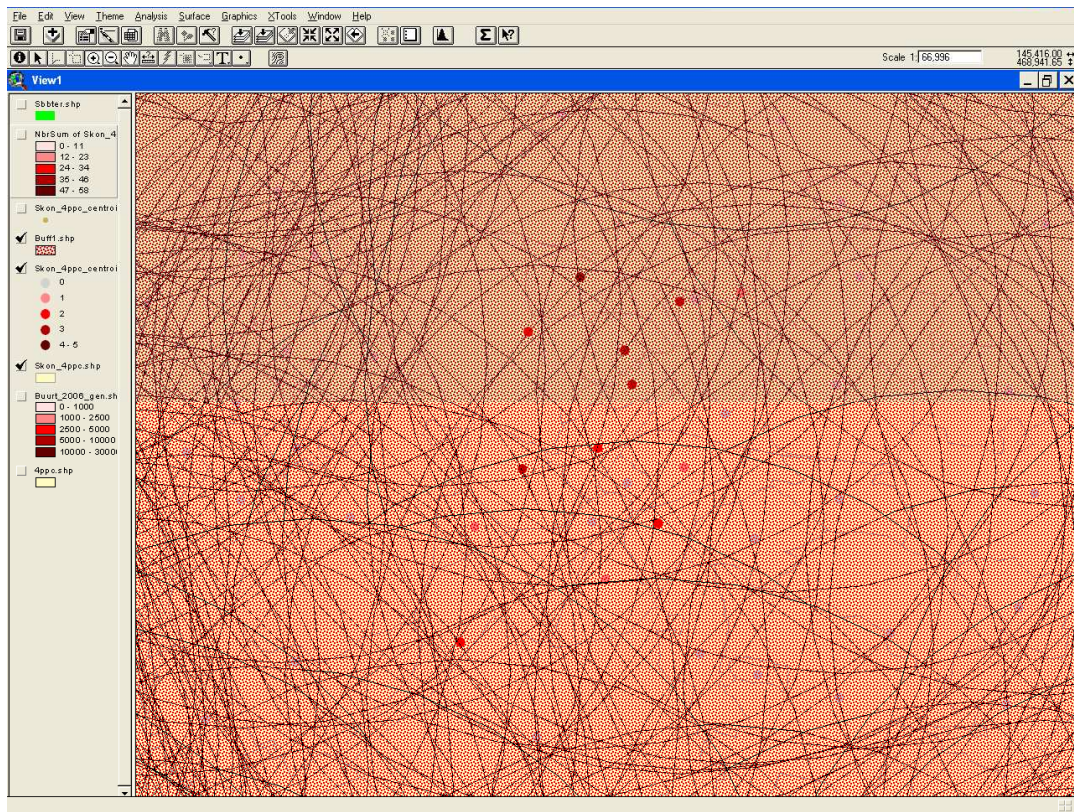

Figuur 5: Omvang vraag naar BSO per buurt op basis van de demografische samenstelling van de buurt en de stedelijkheid van de gemeente

In de laatste stap worden vraag en aanbod aan elkaar gerelateerd: nagegaan wordt welke terreinen van SBB binnen een acceptabele reistijd voor de (potentiele) BSO-kinderen liggen. In overleg met SKON is de reistijd uitgedrukt in de te overbruggen afstand, waarbij onderscheid is gemaakt tussen:

- een afstand tot 5 km vanaf het centrum van de buurt
- een afstand tussen 5 en 10 km vanaf het centrum van de buurt.

Aanname is dat een afstand tot 5 km acceptabel is voor alle kinderen. Voor een afstand tussen de 5 en 10 km geldt dat niet: een aanzienlijk deel van de kinderen zal vanwege de reistijd afhaken. Het deel dat afhaakt is ingeschat op 75%. Een tweede omslagpunt ligt bij een afstand van 10 km: de BSO-locatie is voor nagenoeg geen enkel kind meer een optie. Een omgevingsanalyse is uitgevoerd waarbij deze normgetallen uitgangspunt vormen. Gekozen is om de geschiktheid van de SBB-terreinen uit te drukken in een gradatie van vijf klassen, met als uitersten niet geschikt tot zeer geschikt (zie figuur 7). Een dergelijke grove classificatie sluit het beste aan bij het verkennende karakter van de analyse.

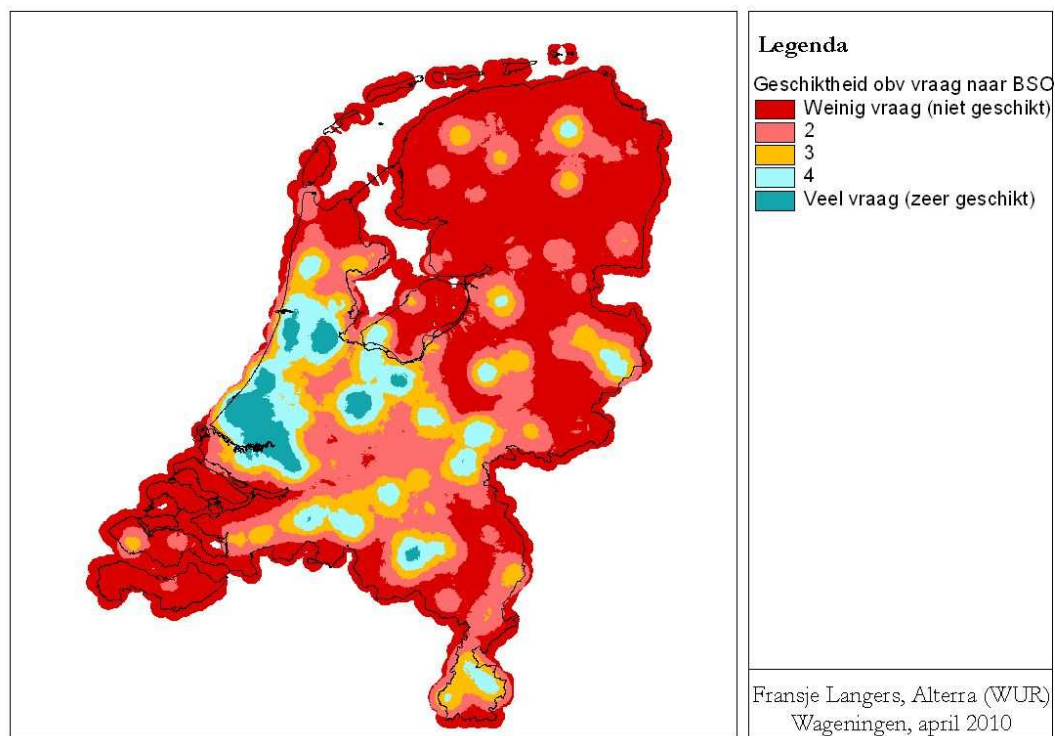

Figuur 6: Illustratie van de omgevingsanalyse van 5 en 10 km vanaf het centrum van de buurt

3 Resultaten

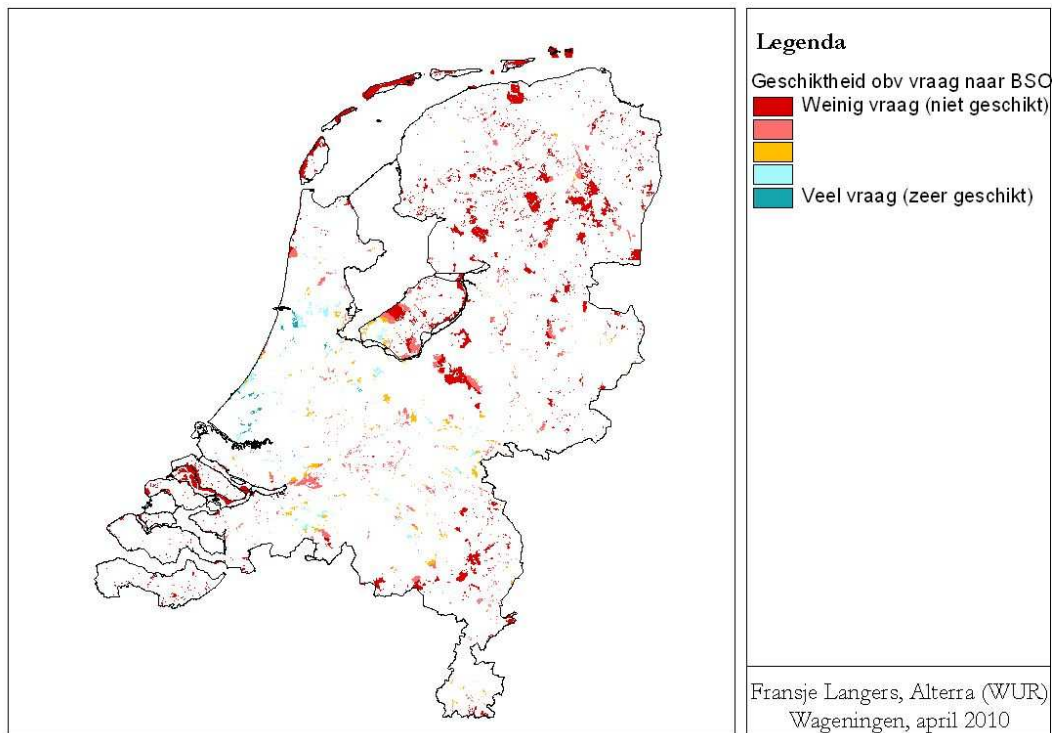
3.1 Het algemene beeld

Het resultaat van de omgevingsanalyse is zichtbaar in figuur 7 tot en met 9. Het beeld voor heel Nederland (figuur 7) maakt duidelijk dat –zoals verwacht– de vraag naar groene BSO in potentie het grootst is in stedelijke agglomeraties. De regio Den Haag-Rotterdam valt op, evenals het gebied Amsterdam-Haarlem. In en rond Utrecht is de vraag naar BSO eveneens hoog, net als in Amersfoort en Eindhoven.

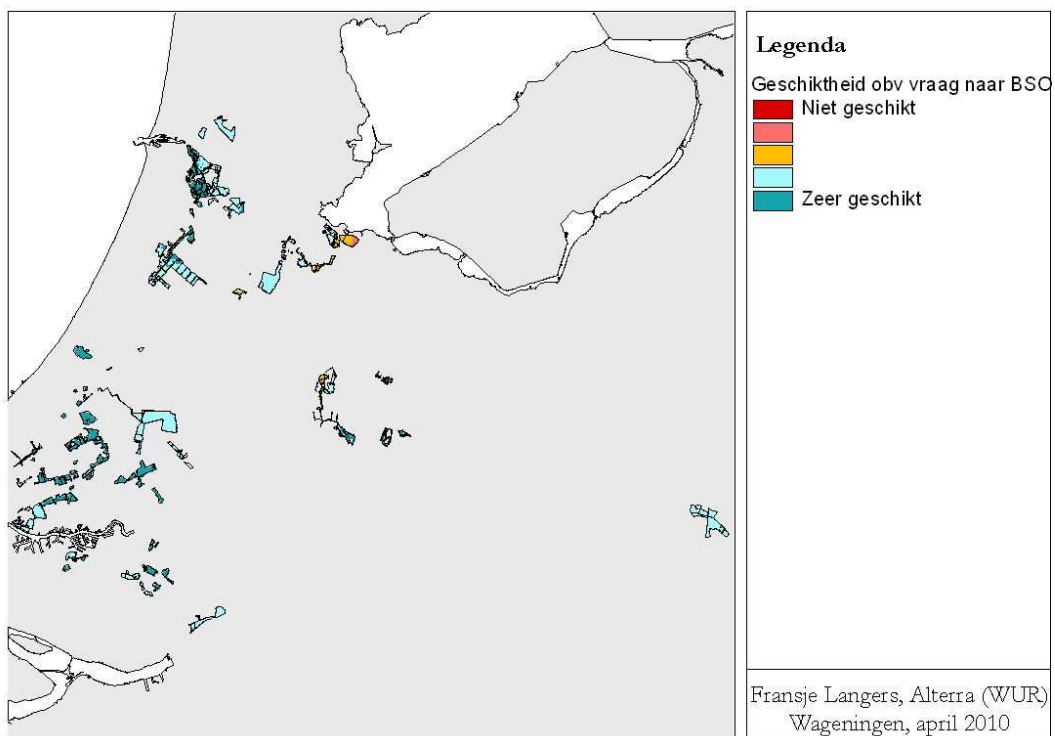

Figuur 7: Vraag naar BSO voor heel Nederland

Figuur 8 bevat een uitsnede van de kaart voor de terreinen van Staatsbosbeheer. Deze natuurgebieden liggen veelal op enige afstand van bevolkingconcentraties, en dat maakt dat het grootste oppervlak van de gebieden van Staatsbosbeheer –vanuit de herkomst van de vraag geredeneerd– niet geschikt is als locatie voor groene BSO. Voor de Rods-gebieden ligt dat anders: veel van deze (SBB-)gebieden zijn gesitueerd nabij de stad, en dat maakt een aanzienlijk deel van deze gebieden geschikt als locatie van groene BSO (figuur 9).

Figuur 8: Geschiktheid van de SBB-terreinen voor groene BSO, op basis van de vraag naar BSO

Figuur 9: Geschiktheid van de Rods-gebieden voor groene BSO, op basis van de vraag naar BSO

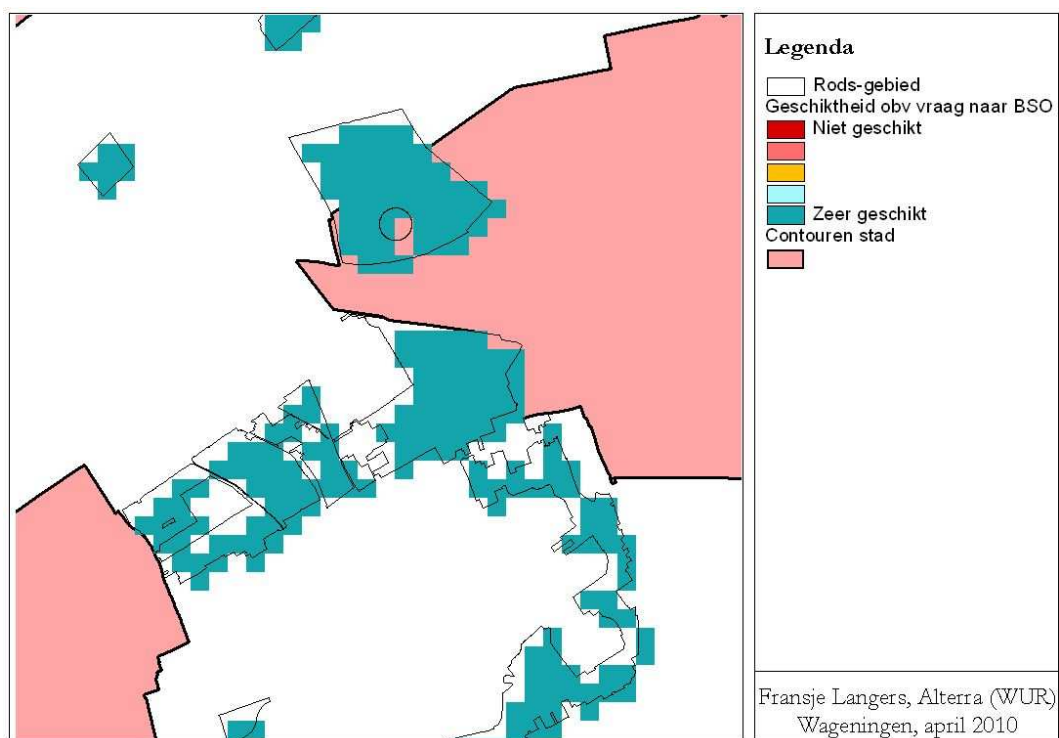
Tabel 3 toont de cijfers achter de kaartbeelden van figuur 8 en 9: slechts 3% van het SBB-terrein heeft de kwalificatie zeer geschikt gekregen. De achttien Rods-gebieden liggen relatief gunstig ten opzichte van de doelgroep van BSO: circa 38% van het oppervlak van Rods ligt op een locatie die -vanuit de omvang van de vraag bezien- zeer geschikt is. Voor een goed beeld van de geschiktheid van terreinen van SBB is het nodig verder in te zoomen. We doen dit achtereenvolgens voor de etalagegebieden van SBB en voor de concentratiesteden van kinderopvangorganisatie SKON.

Tabel 3: Geschiktheid oppervlakte SBB-terreinen voor groene BSO

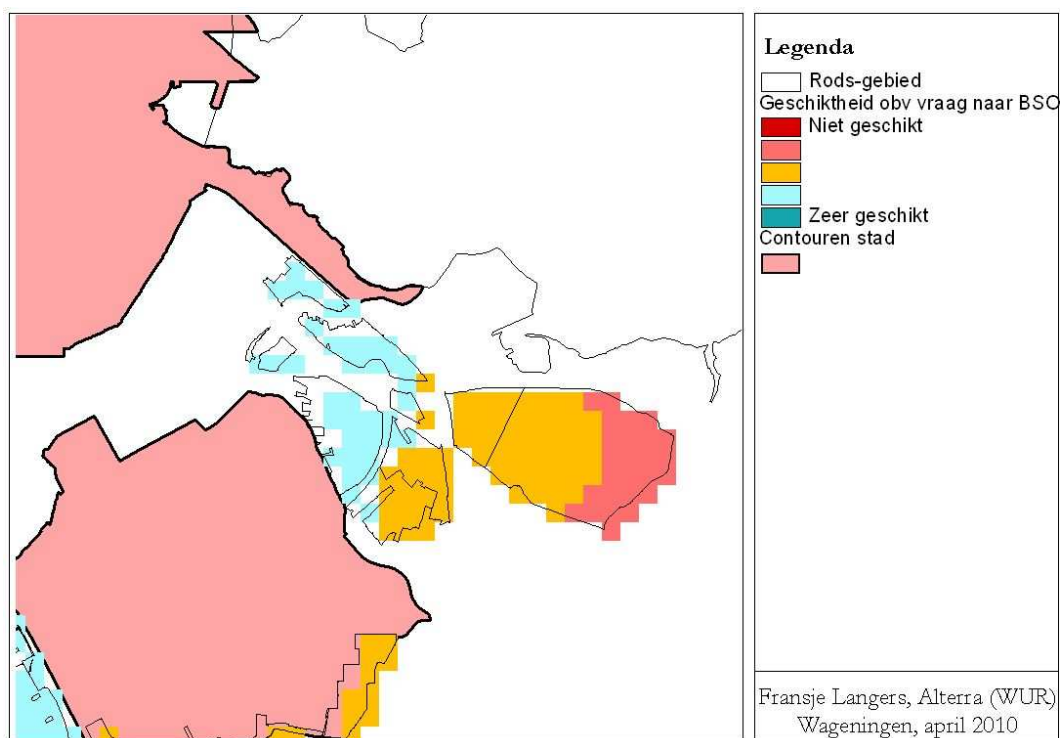
Mate van geschiktheid	Aandeel oppervlakte SBB-terrein	Aandeel oppervlakte Rods-terrein
1 (niet geschikt)	53%	-
2 (nauwelijks geschikt)	25%	1%
3 (matig geschikt)	12%	5%
4 (redelijk geschikt)	8%	56%
5 (zeer geschikt)	3%	38%

3.2 De etalagegebieden van Staatsbosbeheer

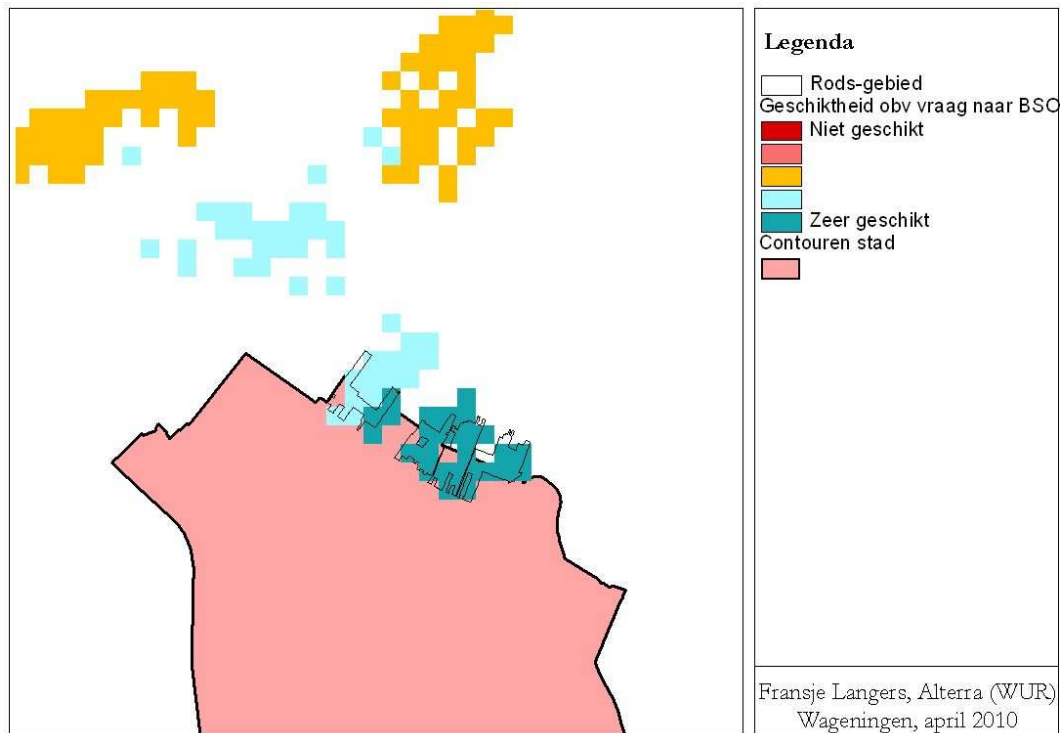
De etalagegebieden van Staatsbosbeheer liggen allen in sterk verstedelijkte zones. De geschiktheid van de gebieden varieert van redelijk tot goed. Het meest gunstig voor groene BSO blijkt het Balijbos te liggen. Het Diemberbos bij Amsterdam ligt van de drie gebieden het minst gunstig; de nabijheid van hoofdstad Amsterdam blijkt dus niet automatisch een garantie voor succes. Het Gagelbos bij Utrecht zit qua geschiktheid tussen Balijbos en Diemberbos in; voor de start van groene BSO lijkt de zuidoostelijke flank van het Gagelbos daarbij een meer gunstige locatie bezien vanuit de herkomst van de vraag, dan de noordwest-zijde.

Figuur 10: Geschiktheid van het etalagegebied Balijbos voor groene BSO, geredeneerd vanuit de herkomst van de vraag

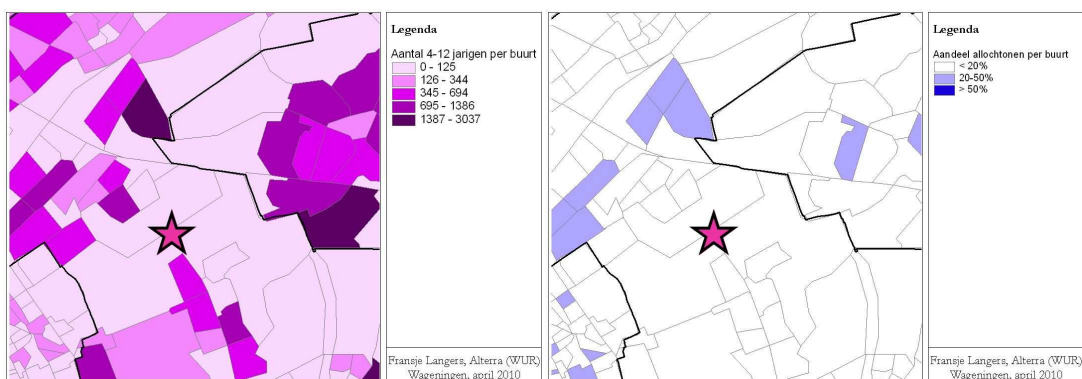
Figuur 11: Geschiktheid van het etalagegebied Diemberbos voor groene BSO, geredeneerd vanuit de herkomst van de vraag

Figuur 12: Geschiktheid van het etalagegebied Gagelbos voor groene BSO, geredeneerd vanuit de herkomst van de vraag

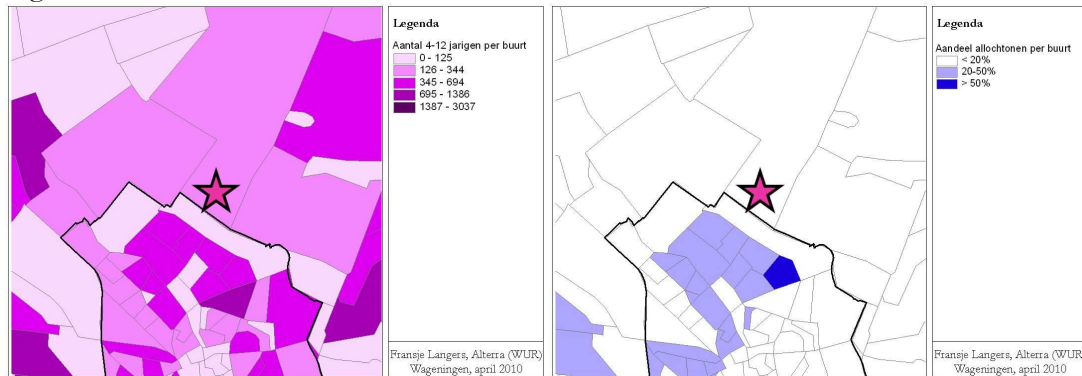
De drie gebieden liggen allen in of nabij grootstedelijke gemeenten. De verschillen in geschiktheid zijn dan ook voornamelijk terug te brengen tot de andere sociaal-demografische samenstelling van nabijgelegen buurten. Figuur 13 maakt duidelijk dat de nabijheid van kinderrijke buurten in combinatie met qua etniciteit relatief ‘witte’ buurten de gunstige ligging van het Balijbos verklaart.

Het Balijbos ligt bijna ingeklemd door de steden Zoetermeer, Delft en de dorpen Pijnacker en Nootdorp. Concentratiebuurten van niet-westerse allochtonen liggen niet in de directe omgeving van het Balijbos en daardoor hebben alle buurten in de omgeving van het etalagegebied hun aandeel in de vraag naar BSO.

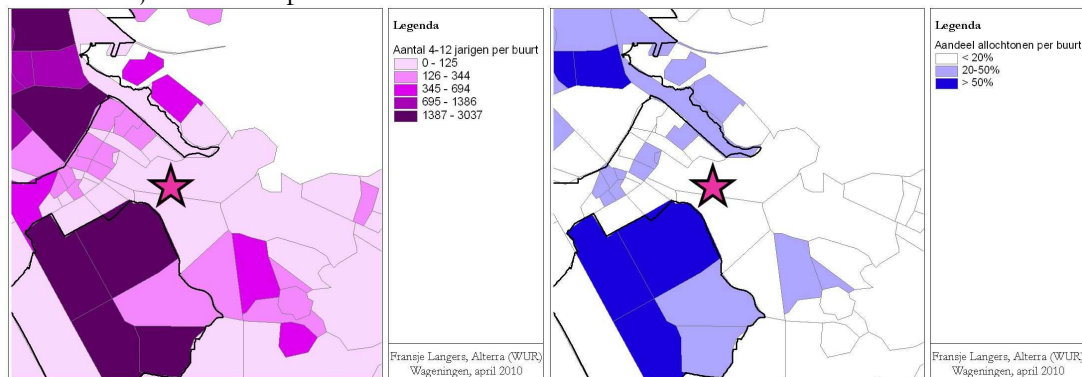
Figuur 13: Kinderrijkheid en aandeel niet-westerse allochtonen in buurten rondom het Balijbos (Zoetermeer)

Het Gagelbos ligt aan de noordzijde van Utrecht. Het ligt tegen de wijk Overvecht aan, die weliswaar kinderrijk is, maar door de relatief hoge aantallen niet-westerse allochtonen blijft de vraag naar BSO vanuit deze wijk beperkt. Het Gagelbos is met name aantrekkelijk als locatie vanuit de regio De Bilt/Bilthoven in het oosten en de regio Maarssen ten westen van het bos.

Figuur 14: Kinderrijkheid en aandeel niet-westerse allochtonen in buurten rondom het Gagelbos (Utrecht)

Opvallend in relatie tot het Diemberbos is dat de omgeving verschillende zeer kinderrijke buurten kent; tegelijkertijd zijn dit zogenaamde zwarte buurten. Om die reden telt het hoge kindertal van de Bijlmer in zijn geheel niet mee bij de bepaling van de omvang van de vraag. In minder mate speelt dit voor Ijburg-West en voor de Weespse buurt Hogewey. De relatief witte, kinderrijke buurt Middenmeer ligt wel aantrekkelijk ten opzichte van het Diemberbos.

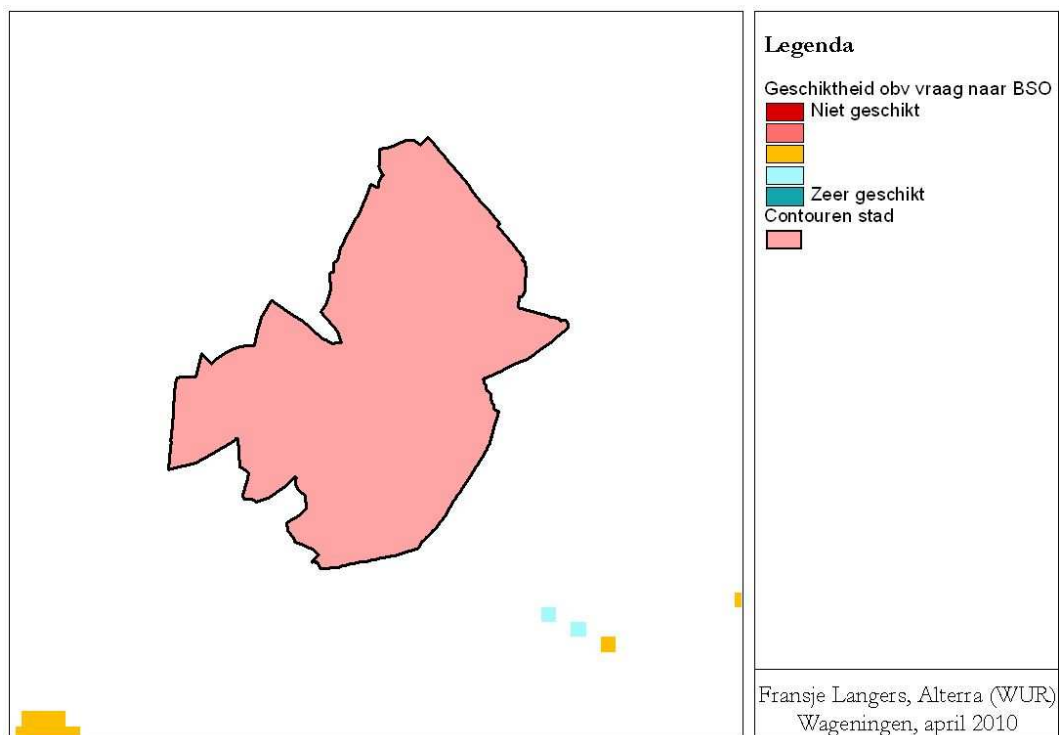

Figuur 15: Kinderrijkheid en aandeel niet-westerse allochtonen in buurten rondom het Diemberbos (Amsterdam)

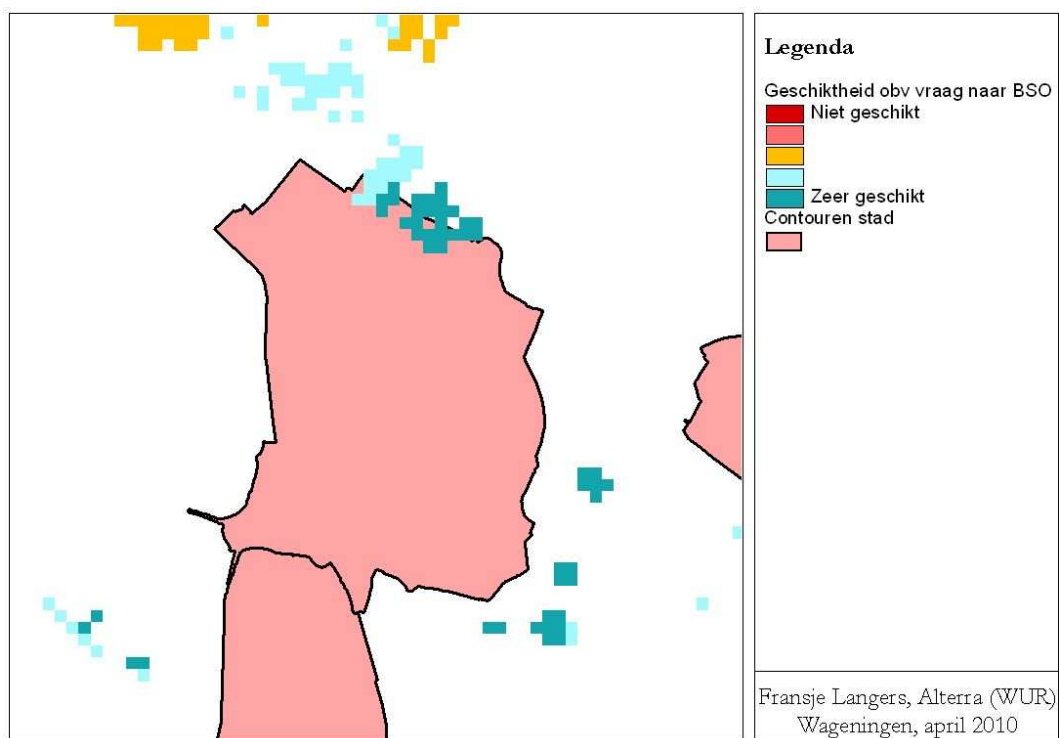
3.3 De concentratiesteden van kinderopvangorganisatie SKON

SKON heeft met name in de steden Amsterdam, Utrecht en Amersfoort een groot aantal BSO's. Uitbreiding richting een groene BSO ligt voor SKON dan ook het meest voor de hand rond één van deze steden. Een snelle blik op de kaartbeelden (figuur 16-18) laat zien dat Amersfoort weinig potentie biedt voor samenwerking met Staatsbosbeheer: de terreinbeheerder heeft hier geen natuurgebieden. Utrecht biedt

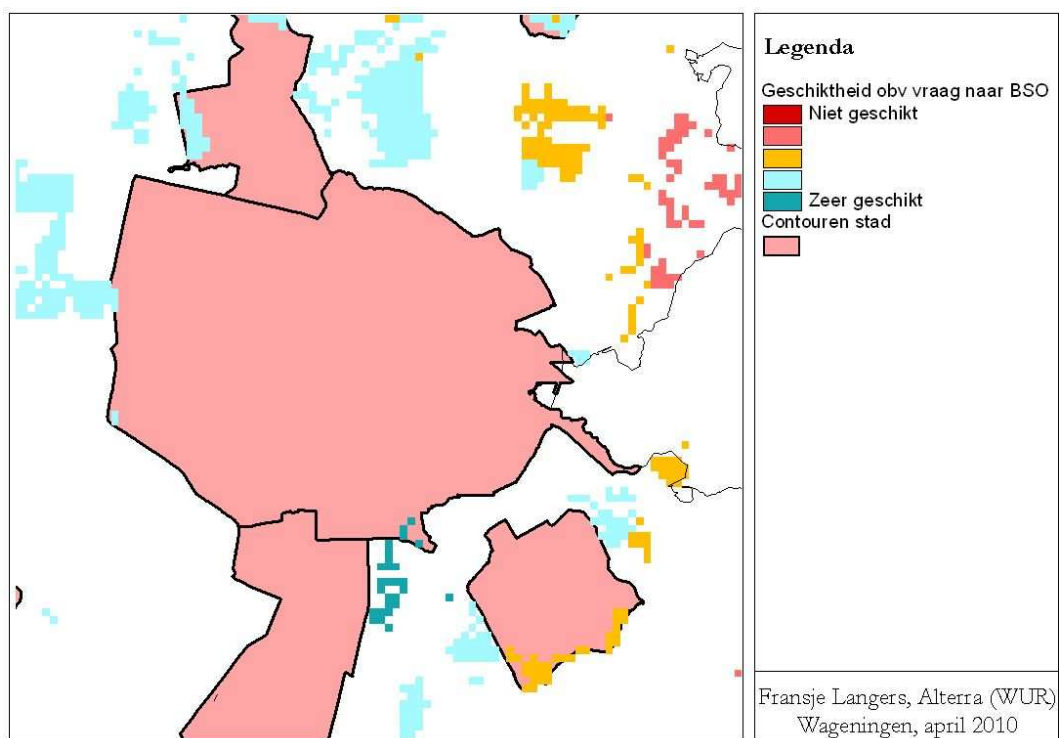
meer perspectief. Zoals eerder duidelijk werd biedt het Gagelbos aan de noordrand van de stad potentie als BSO-locatie, en daarnaast vallen ook een aantal terreintjes ten zuidoosten van Utrecht (waaronder Amelisweerd) op: vanuit deze omgeving blijkt een aanzienlijke vraag naar BSO te worden gegenereerd. Het kaartbeeld van Amsterdam laat zien dat Staatsbosbeheer over een aanzienlijk aantal terreinen beschikt, verspreid rond heel Amsterdam. Het Diemberbos blijkt niet de beste papieren te bezitten: vanuit de herkomst van de vraag gezien lijkt het natuurgebied in de zuidoost-hoek van Amsterdam, bij Amstelveen, meer geschikt. Ook het buitengebied ingeklemd tussen Amsterdam en Haarlem biedt potentie, maar dan met name aan de kant van Haarlem.

Figuur 16: Geschiktheid van de SKON-concentratiestad Amersfoort voor BSO, geredeneerd vanuit de herkomst van de vraag

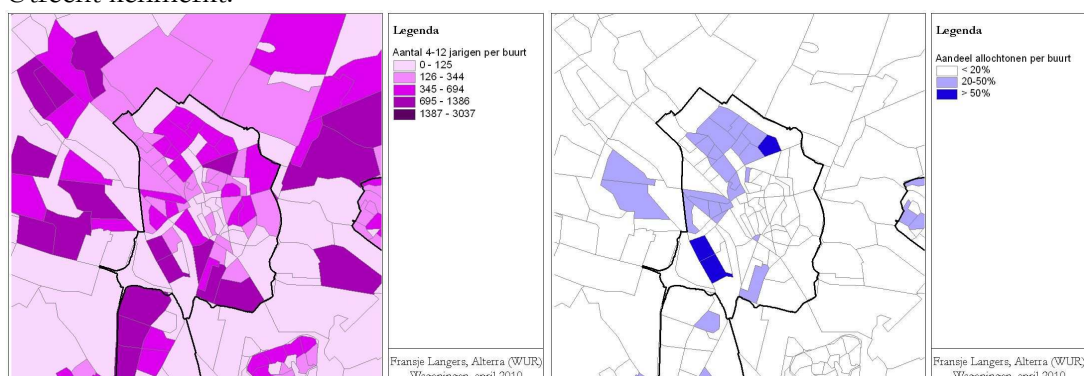

Figuur 17: Geschiktheid van de SKON-concentratiestad Utrecht voor BSO, geredeneerd vanuit de herkomst van de vraag

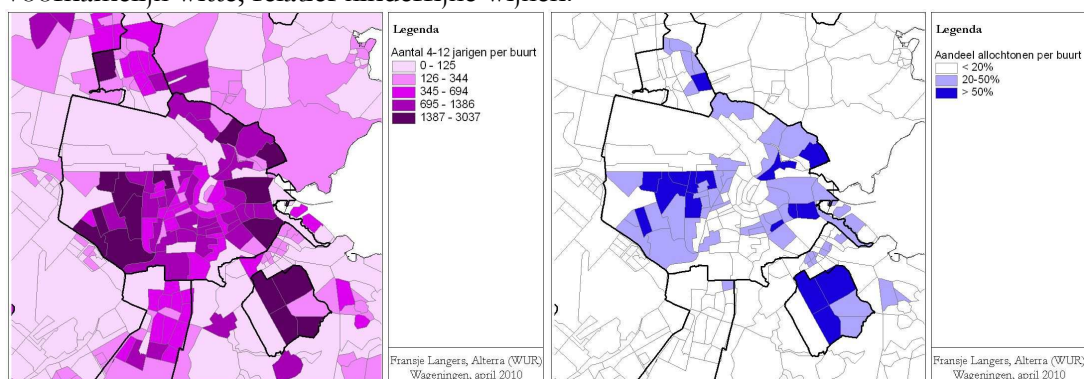
Figuur 18: Geschiktheid van de SKON-concentratiestad Amsterdam voor BSO, geredeneerd vanuit de herkomst van de vraag

Een nadere blik op de Utrechtse buurten maakt duidelijk dat de grote vraag in het zuidoosten van Utrecht komt uit de witte wijken met jonge gezinnen die dit deel van Utrecht kenmerkt.

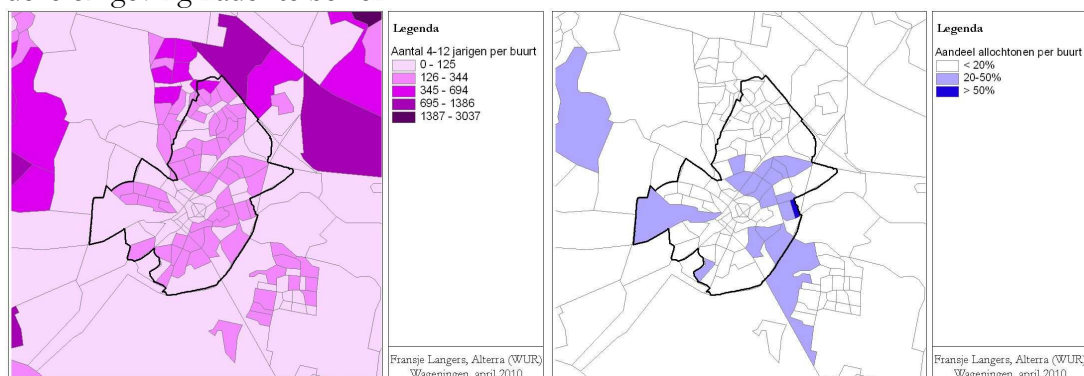
Figuur 19: Kinderrijkheid en aandeel niet-westerse allochtonen in buurten van de stad Utrecht

Een vergelijkbaar beeld laten Amsterdam-zuid en het naastgelegen Amstelveen zien: voornamelijk witte, relatief kinderrijke wijken.

Figuur 20: Kinderrijkheid en aandeel niet-westerse allochtonen in buurten van de stad Amsterdam

Het beeld voor Amersfoort is minder interessant, aangezien het Staatsbosbeheer hier aan terreinen ontbreekt. Amersfoort kwam eerder wel naar voren als een stad met een relatief grote vraag naar BSO. Vanuit dat perspectief gezien zou het wellicht een overweging zijn voor Staatsbosbeheer om de mogelijkheden van terreinverwerving in deze omgeving nader te bezien.

Figuur 21: Kinderrijkheid en aandeel niet-westerse allochtonen in buurten van de stad Amersfoort

4 Conclusie

Op verzoek van Staatsbosbeheer en kinderopvangorganisatie SKON is een locatie-analyse uitgevoerd van de geschiktheid van terreinen van Staatsbosbeheer voor groene BSO. De locatie-analyse is gebaseerd op de herkomst en de omvang van de vraag. Om de herkomst en omvang van de vraag te bepalen, zijn waar mogelijk rekenregels aangehouden die SKON ook hanteert voor haar eigen marktanalyse. Op buurtniveau is gekeken naar het aantal kinderen in de leeftijd van 4-12 jaar en de sociaal-economische achtergrondkenmerken van de buurt. Ook de stedelijkheid van de gemeente blijkt van belang: in grootstedelijke gemeenten is de vraag naar BSO over het algemeen groter dan in kleine gemeenten. Als acceptabele reisafstand is uitgegaan van maximaal 5 km. Voor een afstand tussen de 5 en 10 km is de aanname dat 75% van de vraag afhaakt. Een tweede omslagpunt ligt bij een afstand van 10 km: de BSO-locatie is voor nagenoeg geen kind meer een optie. De geschiktheid van de SBB-terreinen is uitgedrukt in een gradatie op een vijf-puntsschaal, met als schaaluiteinden niet geschikt tot zeer geschikt.

De meeste natuurgebieden van SBB-terreinen liggen op afstand van woongebied, en dat maakt meer dan 50% van het SBB-terrein ongeschikt als potentiële locatie voor een groene BSO, geredeneerd vanuit de herkomst van de vraag. Circa 3% van het oppervlak van de natuurgebieden van SBB komt uit de locatie-analyse naar voren als zeer geschikt voor groene BSO. Zoals verwacht liggen de meest geschikte terreinen in het meer verstedelijkte westelijke deel van Nederland, maar ook in de omgeving van Amersfoort en Eindhoven is de vraag naar BSO relatief hoog. De etalagegebieden liggen allen in stedelijke regio's en hun geschiktheid, gebaseerd op de herkomst van de vraag, is dan ook redelijk tot groot. Enige verschillen tussen de etalagegebieden doen zich voor. Het Diemberbos bij Amsterdam komt minder gunstig naar voren dan het Gagelbos bij Utrecht en het Balijbos bij Zoetermeer. Met name het Balijbos biedt goede mogelijkheden door de voor BSO gunstige bevolkingssamenstelling van nabijgelegen buurten: kinderrijke gezinnen in overwegend witte buurten. Voor de concentratiesteden van SKON is ook naar andere dan de etalagegebieden gekeken. En dan blijkt het natuurgebied ten zuidoosten van Amsterdam (het landelijke uitloopgebied van het Amstelpark nabij Amstelveen) betere cijfers te hebben dan het Diemberbos. Naast het Gagelbos biedt ondermeer Amelisweerd ten zuidoosten van Utrecht potentie. Kortom, vanuit het perspectief van etalagegebieden springt het Balijbos er in positieve zin uit, maar met het oog op een eventuele samenwerking met SKON heeft het Gagelbos van de drie etalagegebieden de beste papieren om een groene BSO te starten.

Tot slot, de locatie-analyse betreft een eerste grove verkenning op basis van landelijk beschikbare data. De analyse is enkel gebaseerd op de herkomst en omvang van de vraag en heeft daarmee zijn beperkingen: onduidelijk is bijvoorbeeld de mate waarin reeds via bestaande BSO's is voorzien in de vraag naar BSO. Bovendien is geen rekening gehouden met andere (terrein-gerelateerde) factoren, zoals het

recreatiedoeltype (dat rekening houdt met de kwetsbaarheid van de natuur) en de aanwezigheid van een gebouw dat dienst kan doen als onderkomen van de BSO. Kortom, de resultaten bieden een eerste zicht op mogelijke locaties; voor een evenwichtige afweging is het zaak ook andere factoren in ogenschouw te hebben.

Literatuur

CBS, 2009. Webmagazine, geraadpleegd via:

*[http://www.cbs.nl/nl-NL/menu/themas/arbeid-sociale-
zekerheid/publicaties/artikelen/archief/2009/2009-2645-wm.htm](http://www.cbs.nl/nl-NL/menu/themas/arbeid-sociale-
zekerheid/publicaties/artikelen/archief/2009/2009-2645-wm.htm)*

Langers, F., H. van Blitterswijk, M. Brinkhuijsen & J. Westerink, 2008. *Groene kinderopvang: Praktijkgeoriënteerd onderzoek naar de mogelijkheden van uitdagende speelnatuur binnen de buitenschoolse opvang*. Wageningen, Alterra.

SCP, 2009. *Jaarrapportage integratie 2009*. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau.

Staatsbosbeheer, 2009. *Ambitie Jeugd en Natuur*. Driebergen: Staatsbosbeheer